

LITURGIAST

Liturgia tähendab kreeka keeles **ühist jumalateenistust**, ühist tegevust.

Selle nimega tähistati varem **kõiki** jumalateenistusi.

Meie tunneme seda, kui armulauaga teenistust.

Liturgiat peetakse apostlite aegadest. Esimese liturgia koostas apostel **Jaakobus**.

Enne IV saj. ei olnud ühtset liturgia korda. IV saj. kõigepealt **Vassilius Suur** ja siis **Johannes Kuldsuu** koostasid liturgia korra, mida teenime tänapäevani. Nad korrastasid olemasoleva teenistuskorra, mitte ei loonud uut.

Vassilius Suure liturgiat teenime 10 korda aastas – suure paastu esimesel 5 pühapäeval, Suurest neljapäevast Suure laupäevani ja Jõululaupäeval, 1.jaanuaril (Vassilius Suure mälestuspäeval) ning Kristuse Ristimise pühal.

Ülejäänud päevadel teenime Johannes Kuldsuu liturgiat.

Erinevus on pikkades palvetes Vassilius Suure liturgial, mida vaimulik loeb salaja. Samuti laulu On kohus... asemel laulame teisi laule.

Liturgial meenutame Kristuse **maist elukäiku**, eriti aga Tema kannatusi ja ristisurma. Kristus ise ütles oma õpilastele, kui Ta seadis püha armulaua – tehke seda minu mälestuseks.

Kristuse elu võime jagada kolme ossa:

1. sünnist ristimiseni
2. ristimisest kogu kuulutamise ja imetegude periood (3 ja pool aastat).
3. Kristuse viimased päevad

Liturgia jagame samuti kolme ossa:

1. Ettevalmistus ehk proskomiidia
2. Usuõppijate liturgia, mis koosneb palvetest ja pühakirja lugemisest.
3. Usklike liturgia, millest võtavad osa ristitud ja salvitud ehk koguduseliikmed. Siin pühitsetakse pühad annid ehk armulaud.

Usuõppijate liturgia olulisemad osad on väike sissekäik evangeeliumiga, epistli ja evangeeliumi lugemine. Lisaks ekteenia palved. Kõik see valmistab meid pühaks armulauaks ette.

Usuõppijate liturgia lõpus on palved, mis saadavad välja usuõppijad. Praegusel ajal neid meie praktikas ei loeta ega teostata. Vene kirikus küll.

Usklike liturgia algab antiminsi (laua asemiku, lina, milles on pühakute säilmete osakesed ja piiskopi allkiri) avamisega aujärjel. Suur sissekäik, mille käigus tuuakse ettevalmistatud annid aujärjele pühitsemiseks. Vaimselt tähendab suur sissekäik Kristuse minemist Jeruusalemma viimasele paasapühale ja kannatustele.

Liturgia kõrgpunkt on andide (leiva ja veini) pühitsemine ja väljajagamine koguduseliikmetele.

Liturgia ei ole ainult püha õhtusöömaaja meenutamine, vaid on reaalne ohver langenud maailma eest. Ühtlasi on see ka tänu Jumalale kõige eest – Toome Sulle Sinu oma Sinu omast, kõikide ja kõige eest!

Liturgia lõpeb ärasaatmisega - õnnistusega ja rahusooviga.

Suure paastu ajal teenime ka ennepühitsetud andide liturgiat, mis kujutab endast õhtuteenistust, millel jagatakse välja varem liturgia ajal pühitsetud annid. Sellest ka nimi EP andide liturgia.